

Megjelen:

hetenként egyszer, csütörtökön.

A szerkesztő lakása:

Pestvárosánál 5-ik szám alatt.

Előfizetési feltételek:

Egész évre 6 ft. | Félévre 3 ft. | Negyed évre 1 ft. 50 kr.

Hirdetések minden nyelven fölvetetnek a kiadó hivatalban. Kértek az ígatási díjakat az ígatmányokkal együtt legfőbb szerda reggeli 10 óráig beküldeni, mivel azok különben tekintetbe nem vétethetnek.

Hirdetések díjai:

a háromhasábos petitor első hirdetésnél 4 kr., többszörinél 3 kr. Kincstári illeték minden egyes beigtatásért 30 kr.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája Nagy-Beeskereken, hová az előfizetési pénzek és ígatási díjak küldendők.

Előfizetési felhívás

„Torontál”

1874. évi második negyedére.

Lapunk a jövő évnegyeddél harmadik évfolyamába lépett. Mi részünkről elkövetünk mindent, nem kímélve semmi áldozatot, hogy megyénknek ez első magyar közlönyét a süjtő anyagi viszonyok daczára is fenntarthassuk.

Eddigél sikerült is, a pártoló közönség pártfogását megtartanunk, szabadonremellenünk, hogy a pártoló kegy ezutánra sem fog elmaradni, legalább oly mérvben nem, hogy a lap további fennállhatása kérdéssé válhatnék.

Igaz, hogy sanyarú éveket élünk s nem tudjuk, hogy mihez fogjunk hamarabb, fizessük-e adónkat? vagy kenyérnek való magot szerezünk be, tagadhatatlan, hogy gondot ad a megélhetés még azoknál is, kik eddig a nélkülözést csak hírből ösmerték; de vigasztal jelenleg azon remény, hogy a csapások utolsó fővényszeme is lepergett; s van okunk gondolkodni a mult csapásai fölött — és irt keresni abban sebeinkre s egyszersmind reménytelve nézni a jövő elé.

Adj a ég, hogy úgy legyen!

Lapunk irányát ismerhetik olvasóink, két éve már, hogy kezeikben forog hetenként lapunk, — azért új programot nem adunk, jelszavunk ez utánra is „a törvénynek és a kormány intézkedéseinek tiszteletet szerzeni.” E mellett küzdöttünk eddig is, e mellett fogunk küzdeni ez utánra is.

Továbbá a megyei dolgok menetét ez utánra is éber figyelemmel fogjuk kísérni, különösen a közigazgatás körüli netalan előforduló egyes visszaéléseket kíméletlenül fogjuk ostromozni; minden érdekes és fontos rendeletet, mely megységét kiváltképen érdekl, gyorsan közölni fogjuk; továbbá nem mulasztanduk el semmit, a mi a kereskedelem, ipar, közigazgatás előmozdítása érdekében szükséges, szóval, — lapunk ez utánra is oly szükséges rovatokból fog állani, hogy minden községünkben kell hogy megyei értesítőül szolgáljon.

Azért bátrak vagyunk a községek előjáróit lapunk pártolása érdekében tisztelettel felhívni, mert ők vannak első helyen hivatva arra: hogy e megyei lapunk minél szélesebb körben elterjedést nyerjen.

Előfizetési feltételek:

Egész évre 6 ft. — kr.

Fél évre 3 ft. — kr.

Negyed évre 1 ft. 50 kr.

Kelt Nagy-Beeskereken, 1874. évi márczius 18-án.

Pleitz Fer. Pál,
a „Torontál” kiadója.Balás Frigyes,
a „Torontál” felelős szerkesztője.

A tisztviselők választása vagy kinevezetése.

(Vége.)

Ha csakis qualificált egyének lesznek megválaszthatók, a tisztviselőknek a pártérdekek kevert személyes érdekek is kevésbé lehetnek döntők.

Nem akarom a röpirat szerzője által felhozottak ellenében fejtegetni, hogy a megyék a qualificatio meghatározása után saját önkormányzatuk, jó felfogott érdekeik tekintetbe vételével első sorban lesznek érdekelve a legképebb egyének megválasztását eszközölni, és hogy az időnként választás alá eső tisztviselőt tevékenységében hivatali buzgalmán és becsületérzetén kívül még azon körülmény is buzdítja, hogy elkövetett mulasztás,

hanyagság esetén a bekövetkezendő tisztújítás alkalmával hivatalát is kockáztatja, és csak arra szorítkozom, hogy mily eredménye lenne a javallott kormány kinevezéseknek a közigazgatásra, és birna-e azontul a megye önkormányzati joggal, működési körrel.

„Az állam egysége s a szabad közigazgatás között folytatott küzdelem kimenetele normalis viszonyok között sohasem lehet az, hogy valamelyik közülök teljesen megsemmisüljön, hanem az, hogy e kettő között az adott viszonyok alapján az állam céljainak megfelelő viszony létesítsék.”

„A kormányra, az állam tulságosan centralizált szervezeténél fogva annyi és oly feladatok megoldása lenne bízva, melyre az természeténél fogva nem lehet képes.”

„Minden közigazgatási szervezetnek az a célja, hogy a közigazgatás feladatának valóstisa biztosítva legyen, és azért a ki szervez, annak a rendelkezésére álló erőket úgy kell csoportosítani, az egyes tényezők között úgy kell felosztani a közigazgatás feladatát, hogy mindegyiknek csak annyi feladat jusson, a mennyinek megoldására képes.”

Ezen elméleteket a röpirat szerzője önmaga állítja fel, és még is a közigazgatás, összes, megszámlálhatlan teendőit, kizárólagosan a kormányra ajánlja ruházni! Nem-e önkényes és joggal merül itt fel a kétely, vajjon képes lenne-e a kormány egymaga az óriási feladatot több sikerrel teljesíteni mint a törvényhatóságok, noha eddig a közigazgatás vezérletében, ellenőrzésében törvényadta befolyását sem érvényesítette kellőleg.

Mert mit remél és kíván a szerző a kormány és kinevezett közegei által elérni? Hogy a kormány feladatahoz hiven a neki közvetlenül alárendelt tisztviselőket általános és kimerítő utasításokkal tájékozza, utbaigazítsa, és ily módon pótolja az elméleti képzettség s gyakorlati routine hiányát, hogy figyelemmel kíséje közegeinek működését, tudja a közigazgatás melyik ágában mutatkozik a legtöbb járatlanság, rendtelenség és hiány, hogy rendkívüli szigorral meghonosítsa a fegyelmet.

És vajjon mindezt tenni nem állott hatalmában és kötelességében a kormánynak a XLII. t. cz., 53., 54., 55., 56. és többi paragrafusai értelmében? Indokoltnak látszik-e ez okból sürgetni a tisztviselőknek kinevezés általi betöltését?

A másik kérdés t. i. hogy maradna-e a megyéknek önkormányzati jog, ha az 1870. évi XLII. t. cz., 1-ső §-nak, b) pontja töröltetnék és a 15. §. ellenére a törvények végrehajtását, a közigazgatást, a kormány kinevezett tisztviselői által gyakorolná, egyszerű de határozott felelettel beéri. És ez, hogy a szerző által a megyéknek engedett hatáskör, az önkormányzat eszméjének önkényes eltörpítése. A megyei képviselőknek hatásköréhez — mint az a röpiratban körvonaloztatik — tartoznék a megye vagyonának (?) alapítványoknak kezelése, vagyon szerzése vagy elidegenítése, kölesönök felvétele, philanthropicus intézetek kezelése vagy ujak felállítás, a közmunka összeírásának ellenőrzése és a váltásdíj megállapítása, az 1848. évi törvény értelmében a központi választmány alakítása az 1848. évi adótörvények értelmében a felszólalási bizottságok tagjainak, illetőleg elnökeinek, alelnökeinek választása, egészségügyi bizottmányok szervezése, tanácskozási inség idejében az inség enyhítése módjáról, és több más oly teendők, melyek csak időnként és bizonyos esetekben fordulnának elő, és melyek noha eddig is a törvényhatóságok által gyakoroltatnak, de az önkormányzat lényegét ki nem teszik. És e teendők foganatosítását is a megyei képviselőtestületnek a kormány által kinevezett tisztviselői közegekre kellene bízni.

A parlamentarismussal összekötött önkormányzatnak azon joga a törvények végrehajtását eszközölni és így azoknak tövénytelen alkalmazását megakadályozni, ellenőrizni szerző következtetéseinek áldozatul esik. Helyette az állam kormánya kezébe központosítatik az összes közigazgatás. — Hogy mi lenne a törvényhozás ily intézkedésének az eredménye, erre megfelelt a Napoleon által Franciaország-nak adott prefectek uralma. — Meglenne teremtv egy áttörhetlen burokratizmus, melynek kétségtelen eredménye lenne, hogy a társadalmi osztályok és egyesek a közügyek iránti érdekeltsége elnyomatnék, és a kormánytól egyenes függésben levő, az önkormányzat érdekeinek emelésére érzékkel nem bíró hivatalnoksereg, az önnön jogait védő önkormányzati társadalom minden működését megbénítaná, és azon kisebb baj helyett, hogy egyes törvényhatóságok politikai jellegű tisztikart választanak, meglenne azon nagyobb baj, hogy az egész ország közigazgatási tisztikara egy pártkormány rendelkezése alatt állana. — És ez nem üres szólam, nem politikai babona!

Mint egy jól szerelt gép, e tisztikar teljesíthetné kötelességét, sőt egyes esetekben egy-egy politikai alapeszme valóstására nem megvetendő eszköz lenne a kormányhatalom kezében, de hogy az önkormányzat rendszerén nyugvó közigazgatásunk vele együtt megszűnnék, az tény.

Lesz tán ki ellenveti, hogy az önkormányzat nem egyedül abban áll, hogy a helyhatóságok önmaguk válasszák tisztviselőiket. Igaz, de viszont bizonyos, hogy minden municipium jogait csak úgy érvényesítheti, kötelességeit csak akkor teljesítheti, ha végrehajtó közegekkel rendelkezik, — hogy a törvényes rend érdekében függetlenségét csak akkor biztosíthatja, ha tisztviselőit önmaga választja, azokkal rendelkezik.

Ez annál inkább áll, mert a központi kormány beavatkozása csak akkor jogosult, ha a helyi érdekek és pártok célja a közjó és az egységes állam hivatásával és javával ellentétben áll.

Ezek után a megyéktől a tisztviselők szabad választási jogának elvonása indokoltnak nem látszik, és a kinevezés módja egy jobb közigazgatás elérésére zálogot nem képezvén, oly factort teremene, mely képes lenne a közelet minden fejlődését csirájában elnyomni, gyökerestől kiirtani. És noha ezt a szerző ki nem mondja, de a sorai között lapangó valódi értelmet kétségtelenné teszi az, hogy a közigazgatási állások kinevezés utján való betöltését hazánk egységének fennállása, nemzetiségünk megőrzésének, szilárdításának érdekében is sürgeti és követeli, kimondván, hogyha a magyar kormány fogja a közigazgatási tisztviselőket kinevezni, — nem fog megtörténhetni az, „hogy egész törvényhatóságokban oly emberekből álljon a tisztikar, kik a magyar állam ellenségei, és a hatósági hatalmat a magyar állam gyöngítésére használják fel.”

Ha választani kellene az államkormány kezébe központosított, de az ország és nemzetiségünk egységét biztosító közigazgatás, és eddigi — állítólag a hazaellenes nemzetiségi elemek törekvéseire fegyver gyanánt szolgáló municipalis szervezetünk között, meg vagyok győződve mindegyikünk az elsőt választani. — A kérdés csak az, hogy egy a kormány által kinevezett tisztviselői kar, elfojtana-e a szerző által jelzett nemzetiségi ágatitatókat, és hogy jelenleg a kormány nem rendelkezik-e arra elegendő eszközökkel.

Midőn a röpirat szerzője az elsőt hiszi, téved.

A „Nemzetiségi kérdés” feledhetlen emlékü írója szerint „elleneink a nemzetiségi elv nevében tett szenvedélyes kitörései csak akkor válhatnak veszélyessékké,

ha magunkat általuk azon iránytól, melyet helyzetünk és kötelességeink kijelöltek, eltérítetjük, — ha nem elégedve meg azzal, hogy a hazánkban létező különböző nemzetiségeket egy erős politikai egésznek összetartó részeivé tehetjük, azoknak teljes összeolvastását akarnók elérni.”

És vajjon ez utóbbi cél is elérhetné-e egy kinevezett közigazgatási tisztikarral, a helyhatóságok hatáskörének tervezett korlátozásával? Nem, sőt ellenkezőleg. — Azon szétbontásra törekvő elemek, melyeket most a kormány a XLII. t. cz. 68. §-ban a főispánra és az általa meghívott 3 bizottsági tagra ruházott kijelölési joggal a tisztviselői karból kizárhat, melyeket a közgyűlések szemmel kísérhet, ellenőrizhet, határozatait egy tollvonással megsemmisítheti, jövőre, az állami szervezetenkben mint harmadik végrehajtó hatalom szereplő községekre szorítottatának vissza, hogy ott annál kényelmesebben és a nép tömegére közvetlen befolyással üzzék igazatasaikat.

Ily viszonyok között a tárgyalat röpiratnak az alkotmányos szabadságot megtámadó tendenciája csak báró Eötvös József azon mondasával menthető, hogy „a nemzetiségi kérdés megoldásánál, melynél jövőnk biztossága attól függ, hogy az a szabadság érdekében oldassék meg, a nemzet jövője iránt bizalmatlan óvatosság talán mást tanácsol, pillanatnyi érdekeink mást látszanak kívánni.”

Poroszkay Béla.

APRÓSÁGOK.

Az orvosokat választották a határőrvidék számára.

E lapok szerkesztője észrevette, hogy egy határőrvidéki atyánkfa ő Méltósága a főispán azon felhívására, „hogy a ki Sturm orvost akarja emleje fel kezét.” Mind a két kezét felemelte, s ugyancsak hozzá fogott a kiabáláshoz.

— Hohó barátom csak az egyik kéz számít, a másikat bocsásssa le.

— Engedje meg uram én mást nem tehetek, mert én mind a két jelöltnek szavamat adtam, s hogy consequens maradhassak, tehát mind a két kezemet kell hogy felemeljem.

— Reményem édes barátom, hogy az én kedvemért X. orvosra fogsz szavazni.

— Oh igen! én neki nagy halával tartozom, mert legnagyobb bajomtól szabadított meg.

— Hogyan? talán choleraiban voltál?

— Nem! hanem ő gyógyította sarkány feleségemet, a ki kezei között szerencsésen meg is halt; tehát nemcsak a barátság köt hozzá, de a halál is!

Egy úri embert a mult napokban X. kávéházban arcon csapták.

— Reményem, hogy ezen meggyaláztatás nem fog következmény nélkül maradni, mondá egyik ismerőse tüzéll.

— Természetesen hogy nem, viszonzá nyugodtan az arcon ütött, mert arcom meg fog dagadni.

— Ugyan mit bálum reám, szerkesztő úr, olyan nagyon?

— Ószintén megvalva, egy novellát írok, melyben egy majom is szerepel, azért valék bátor, önt szemügyre venni.

Közelebb ily című munkák fogják elhagyni a sajtót:

Útmutatás, mikép lehetne a hölgyruhákat az illedelem megsértése nélkül annyira kivágni, hogy minden kívánság ki legyen elégetve;

Szelleme a szeméremnek, mely a szabók ollója alatt élni megszűnt.

— Micsoda nyelv ez, téhen vagy ökör nyelv? — kérde a mult estélyen X. asszonyosság.

— Minden esetre ökör nyelv, mert a téhen nyelv már régen megszólalt volna, — jegyzé meg egy oda tévedt újságíró.

Elleméren egy szerb házhoz beállított a végrehajtó, s azon kérdésére, hogy mi van lefoglalni való, azt nyerte:

„Itt van nyolc gyerek, foglalja le, ebből azt hiszem, a hátulját is kitalál.”
Ez után a nyolc gyerek neki rohant a végrehajtónak és kenyeret kértek tőle, mert még ma nem ettek.
A végrehajtó úgy evaporált mint a camfor.

(M.) Az M. betű nagy szerepet játszik a Napoleonok életében. — Marboeuf volt az első, ki a katonai növelésben I. Napoleon lángszét felismerte. Az első nagy csatát Marengónál nyerte; Olaszországban Melas nyitott utat előtte; Mortier volt legjobb tábornoka; Moreau elárulta; ügyének Murat volt első támogatója. Maria-Luiza osztozott legnagyobb szerencséjében: Moszkva tette tönkre; Metternich győzte le a diplomácia terén. Hat tábornokának neve kezdődött M betűvel (Massena, Mortier, Marmont, Macdonald, Murat és Moncey). Az I. Napoleon alatt levő osztályban 26 tábornok neve kezdődött M betűvel. Marat a bassanoi herceg volt legmeghívottabb tanácsosa. A montenotai csata volt legelső csatája, legutolsó pedig a mont-st-jeani, így nevezték a francziák Waterloot. A millesimoi, mondóvi, montnaillai és montreaulti csaták meggyere: a montmartrei ostrom ezután következett. Milano volt az első ellenséges főváros, és Moszkva az utolsó, melybe győzelmesen vonult be. Egyiptomot Memon által veszítette el; Miollist használta fel, hogy VII. Piuszt foglyává tegye. Mallet conspirált ellene; legelőbb Murat hagyta el, aztán Marmont. — Ministerai közül háromnak kezdődött neve a végzetes M betűvel: Maret, Montalivet és Mallieu; első kamarása Montesquieu volt. Legutoljára Malmaisomban volt; Maitland századosnak adta meg magát. St. Helenában Mitholon volt társa és Marchand nevű inasa. Ha III. Napoleon pályájára tekintünk, úgy találjuk, hogy az M betű reá is végzetes volt, és ő még sokkal nagyobb jelentőséget tulajdonított neki, mint egkor nagybátyja. — A császárné Montjoi grófnő volt; legkedvesebb barátja Morny. A krími háborúban a Malakoff- és Mamelon-vert bevételre a francziák érdeme volt. Olaszországi első hadjáratát Marengóban tervelte, amár csak a montebelloi és magentaui ütközet után történt meg. A csatákban tett nagy szolgálatairól Mac-Mahon magentaui herceg nevet nyert; Pellissier hasonló érdemeiről Malakoff herceg címet nyert. III. Napoleon Milanoban ment győzelmesen, és az osztrákokat Marignanból űzte ki. A mincioi (Solferino) rettenetes csata után Mantua falai alá vonult. 1859-től kezdve az M betű balvégzetűnek mutatkozott. Mexikót és Miksa császárt nem is említve, látjuk, hogy az M betűbe vetett reménye a poroszokkal való háborúban is füstbe ment. Mac-Mahont, Montauban grófot és a mitrailleust értjük. A francia hadtest operatív helyét Mayencet nézték ki, a Mosel-t visszaszorították, végzetük Sedan-nál a Meuse mellett pocsédlódott be. Metz elesését is meg kell említenünk. És legnagyobb szerencsésége Moltke volt.

Helyzetünkről.

Beszéljünk őszintén, nem titkolva el semmit, fessük le a képet híven t. olvasóink előtt.
Idő, sors, emberek, egyformán iparkodtak lerontani a mult alkotásait; s ha politikai tekintetben, a nemzet ujja születést, s erősödést jelenthetjük, és szellemi tekintetben és jövőre kiható tömörülést munkásságot jelezhetünk, s anyagilag oly nagy csapásokat szenvedtünk, melyek minden esetre próbára teszik egyesek, úgy mint a nemzet erejét.
Ha kérdik önök: hol állunk politikai tekintetben? azt felelhetjük reá: hogy jelenleg sehol! Mert az ország központján kiültött párláz szétfutott — az ország különböző is ideges ereiben mindenfelé, a levertséget, — kétkedést, bizalmatlanságot hagyott hátra.
Igaz, nagy szerencse, hogy megyénkben a pártok izgalmait alább szálltak, a kiábrándulás, csalódások és bizalmatlanságok következtében, de fájdalommal kell jelezni az előbbi pártéletnek egészen ellenkezőjét: a termdtséget téllenséget.
Itt mindennél valóságos politikai szélhűdés uralkodik.... S ha néha nem hangzótna hangját egy-egy honboldogító azt hinnék, hogy tetszhalottak lettünk.
Galvanizálni kellene a lankadt idegeket, hogy egy kis életjellel vigasztalják meg a jövőt! —
Közgazdasági, kereskedelmi és iparüzleti tekintetben pláne csehül állunk. Nem is említve azt, hogy a mezőgazdaság terén a külföld államaihoz mérve — primitív állapotban

TÁRCZA

A jó régi idő.

Nyugtalan kíváncsiság s magyarázhatlan előérzés, mind annyiszor mikor idom volt, a kolostortemplom megkeresésére készítettetek; mindig itt hallgattam a misét, ha szolgálatom megengedé. Gyakran észrevettem, hogy az imádkozópadok előtt, hol az apácák rostélyaik mögött ültek, a lepel többször mozgott és pedig mindig ugyanazon helyen. Ez szembe szökölt s én mindent akarék tenni, hogy a dolgot okára jussak.

Egy napon tehát a 9 órai mise után leteredek közel a főoltárhoz; az egyházi sokkál alább a templomban szék-elszedéssel foglalatoskodott. Szemeim merően csügtek a leplén, mely egyszerre elgördítették s meglátam Anasztázia kisasszonyt, úgy mint titeket látlak magam előtt; apácza ruhában volt s fekete fátallal. Már 8 évig volt itt, 8 kin- és könyteljes éven át; halavány és sovány lett, de még is mindygre szép volt; s kék szemei, vidor fényeket elvesztve, angyalok szeméhez hasonlítottak, annyira telve állottak szelidséggel és jóssággal.

vagyunk, s habár a tudomány alapelveit elfogadva haladást mutathatunk fel a multtal szemben, — de gyarapodásunk önállóságunk korán sincsenek meg oly fokon, hogy csak egy év mostohaságát is meg ne érezzük. Kedvező éghajlati, talajai viszonyaink mellett van nekünk egy nagy szerencsésünk, hogy majdnem egyedül földmiveléssel foglalkozunk, s ha a föld bőven terem, nyakig uszunk a zsírban; ellenkezőleg egy rossz termés, kétségbe ejtő állapotba hoz!!!? —

Ily viszonyok mellett nem kell csodálkoznunk, hogy az utóbbi rossz esztendő egészen a szivünkig nyúlt, még más faktorok is közreműködve nyomoraink tetőzésére.

Most már látjuk, hogy a mult őszeli jajvesztésük erősebb volt magunknál a viszonyoknál; a haj oly mérvben nem fog bennünket sujtani, mint azt egyelőre hittük; s ha egyes községben felüti is fejét a szükség, egész megyék nem fognak áldozatul esni.

Ezzel nem azt akarjuk kifejezni, hogy a szegénység nem általános, sőt elmondhatjuk, hogy most még az ur is szegény! A kiterjedt mérvű segélyezésre legalább ez idő szerint csak egynehány községünkben lesz szükség, a többiek megmenni saját takarékoságuk, a rossz évek alatt volt alkalmunk, ezt megtanulhatni.

Sokkal jobban van fenyegetve mezőgazdaságunk jövője, a mennyiben szántóföldjeinkről a folyó évre sem menthetünk biztató reményeket.

Tudjuk, hogy a mult ősszel uralkodó szárazság és főregpusztítások folytán a vetések később maradtak, s a kikelt gabona-nemek kellek meg nem erősödtek. Mi várunk erős havat takaróul, hogy a tulságosan kiszáradt föld nedvességet nyerjen. Vagy ha már hó nem eshetett, jó nevelő esőket, hiszen a rendkívüli időjárások következtében várhattunk is; mit nyertünk? hetekig uralkodó 8—10 fok közt váltakozó hidegek, mely a különben is gyenge veteményeket agyonnyargatták, s az egerek pusztításainak még tagasabb tért nyitott.

N.-Beeskerek, márczius 26-án.

A márczius 23-ki rendkívüli megyei közgyűlés alkalmával, ismét meggyőződünk arról, hogy megyénk atyái, a megyei anyagi érdekeit csak másodrangú dolgoknak tekintik.

E lap hasábjainak nem egyszer történt érintés arról, hogy megyénk atyáinak érdeklődése felfelé az ugynevezett magas politikával való foglalkozás bizonyos mérvig, helyeslünkkel találkozik, és fog is mindig találkozni azzal mindaddig, miglen saját házi ügyeiket háttérbe szorítva nem látjuk. De valahányszor bizonyos politikai oportunitás kedvéért anyagi kérdéseink az alárendeltség határába szorítottak, mindannyiszor nem fogunk késmi, hogy landzsát törjünk háttérbe szorított megyei ügyeink érdekében.

A megyei közegészségügy minden esetre oly dolgot képez, mely a felforgó viszonyok között méltán megérdemelte volna a közgyűlés különös figyelmét. Tételese törvény hiányában, zsinórmentekül szolgálhatunk a tudomány elvei és mi elértünk a tudomány elveinek alkalmazását legalább azoktól, kik egyrészt minden lépten nyomon a tudomány elveire hivatkoznak, de más részt tudományos képzettség nélkül fogva döntő befolyással bírnak a közegészségügyi tárgyakkal elintézésére.

A napokban tartott közgyűlés alkalmával végezhett járásorvosi választások eredménye azonban mutatja, miszerint e részben minden reményünkben csalatkoztunk. Csatlakoztunk pedig azért, mert e lapnak mult számában a közegészségügy érdekében tett felszólalásunk és a törvényre való hivatkozásunk csakis oly érdeménnyel bírt, hogy a felosztott határvidéki részben választás útján betöltendő volt 5 járásorvosi állomás között csak kettő lett oly egyenekkel betöltve, kik a törvény által előirt qualificationnal bírnak, három pedig az oportunitásnak lett áldoztatta.*

Ily tények ellenében igen természetes, hogy a közegészségügyi állapotnak jobbrafordulását nem várhatjuk, hanem igenis várhatjuk

* Sokszor a sebész sokévi praxisa által túltesz a graduált doktoron. (Szerk.)

azt, hogy majd megyénk atyái nem sokára megint feljajdulni, fognak közegészségügyünk rendezetlenségére ellen.

Erre azonban nem lesz lehetséges egyebet mondani mint azt: hogy tessék a közegészségügyi intézkedéseknek alapját képező orvosi állomások betöltésének tényére visszapillantani, és akkor szomorú mea culpa nyilatkozatával ott leszünk, hol az állomások betöltésénél kellett volna lennünk.

Szemban azon tényekkel, hogy az alispáni két szolgabírói és talán ugyanannyi jegyzői választás már küszöbön áll, nem fojthatjuk el keblünkben azon aggodalmakat, melyeket a járási orvosok választásának előzménye, ezen még csak betöltendő állomásokra nézve, előidézte, mert ha ezen állomások betöltésénél az oportunitás lesz mérvadó, akkor bizony ne panaszkodjunk többé a közgazgatás rendezetlenségére és hiányos volta ellen, — hanem huzzuk be akkor a megyének satorfaját és bizzuk a megyei közgazgatást annak kezébe, a ki nem csak képességgel, hanem akarattal is fog birni arra nézve, hogy a megyei közgazgatást celszerűen vezesse.

Egyelőre ennyit, megyei közgazgatásunk érdekeiben az alispáni szék, és a többi üresedésben levő állomások betöltése előtt.

Különbben — vederemo.

N.-Beeskerek, márczius 23-án.

Hogy mi összefüggésben állt még a legközelebb mult időben a casino társas életünkkel, arra könnyű felelnünk. — A farsang alatt egy-két bál, a nyári idény alatt néhány rögtönzött táncestélyi össze-összegyűjtötte a tánc muzsa híveit — különben pedig folyton csegett a lélekharang a casino tornyos épületén. Arról, hogy a casinót városunk társas életének gyújtárájává tegyünk, szó sem volt, és ha néha felhangzott is ily vagy, nem volt senki, ki a kezdeményezést megtagadva, tespedt társas életünket életerőre ébressze.

Stefulich Mihály, városunk polgármesterének a casino-társulat igazgatójává történt megválasztása óta más szellem kezd meghonosulni e téren is.

Azon páratlan rendezői tehetség és tapintattal, melynek Stefulich úr már annyiszor jelet adta, igyekszik ő társas életünk közonyét megtörni, és városunk különálló osztályait a casino helyiségeiben egy összhangoztos elemmé varázsolni. Ezen czél elérésére mint igazgató koronként társas összejövetelek, közbicorak felolvasási estélyek rendezését tervezi.

Mult vasárnap másodizben rendeztetett általa közösvacsoara. Mintegy hetvenen foglaltak helyet a nagy teremben izléssel terített asztal mellett, közöttük a főispán úr ő Meltósága is nejevel együtt, ki szeretetre méltóságával a jelenlő díszes női kör éltető szelleme volt. A vacsora alatt a casinói igazgató, a szives házi úr éber figyelemmel kísérve a fürge és legfürgebb pincérszemélyzet tervszerű elő- és oldalomlásait, lekötözö szivélyességgel fűrkészte minden egyes vendég kívánságát. Még azt se vehetni szemére, hogy az asztal bal végén koncentrált fiataloság, illetőleg kisasszonyoknál tovább és többször időzött volna, mint az ellenkező poluson megtelepedett vármegyei politikuskonál.

A házigazda által a vendégekönzés renddelzésére bocsátott Palugyayféle borok, a czigánysereg régi, új, legújabb és „de még újabb“ notái folyton fokozták a jó kedvet.

Hogy a pohárköszöntéseknek hija nem volt — tán ép oly szükségesnek mondani, — minthogy Laczi bácsi volt az első toasztírozó.
A főispán úr egészségére üritett ez első pohár, utána Tabakovits főjegyző emelt poharat főispánné ő Meltóságára.

Majd ismét Laczi bácsi éltette a házigazdát, mint kinek az élvezetes est köszönhető. Hadfy Döme a nemzetségüket egyetértése mellett toasztírozott, a főispán úr a szerb vendégek egészségére emelte poharát.

Dimitrievits Gyoka a főispánt éltette, hangsúlyozván felköszöntésében, hogy bárha a társadalmi életben, többszörös összejövetelek, eszmecserék útján a nyilvános politikai ellentétek kiegyenlítés sikerülne.

Szóltak még többet, de a koncentrált fiataloság türelmetlenségével már nem győzte felelni, Stevo még ráhuzta a csárdást, és ekkor már Laczi bácsi sem tudott volna silentiumot szerezni.

A csárdást, keringőt, négyes, mazur, galopp követte és szünóra nélkül késő éjfélig tartott a tánc.

Mikor elváltunk, mindannyian azt kezdtük, „mikor jövünk újra össze?“ A meggyőződés melylyel hazatértünk az volt, hogy ha sikerül a társas életben városunk különálló elemeinek megismerkedni, az egyetértés el nem marad, és annak elértével jövő városunk anyagi és szellemi érdekeinek emelésére irányított működésünk mit eddig — eredménytelenek nem maradnak.

A pancsovai küldöttség a királynál.

Budapest, márczius 18-án.

Mint már említettük, Pancsova városától nagy küldöttség jött a főrosha, hogy a trón elé a határvidéki lakosság köszönését fejtesse ki a polgárosítás keresztülvételért és egyuttal alkotmányos érzelmeiről és Magyarország való hű ragaszkodásáról tegyen tanúságot. A küldöttség mintegy hetven tagból állt s ma délben fogadtattott ő Felsége a király által Graf V. H., pancsovai gyógyszerész, az ottani deákpárti kör elnöke, mint a küldöttség vezetője, következők beszédben tolmácsolta a tisztelgők érzelmeit:

Cs. és kir. apostoli Felség!

A pancsovai és orsovai választó-kerület mindenkor hű lakossága a legujabb eseményekkel szemben hazafias kötelességének tekintet, hogy apostoli Felségnek azon jótéteményekért, melyekben ezen országrészek a magyar határvidéki polgárosítására és bekebelezésére vonatkozó törvények által részesültek, köszönetét legmélyebb hódolattal a trón számára előt jelezzék azon legalázatosabb kérelemmel, hogy azt szokott kegyelmével elfogadni méltózzassék.

Egyszersmind teljes hódolattal mely sajnálatukat bátorokodunk kifejezni afelelt, hogy az egyik politikai párttörödek czéljainak előmozdítása végett a pancsovai képviselőválasztást magyarellenes tintűtékek tárgyává tette s az említett törvényeket olyan fenségtelval gyanusítani nem áttallotta, minő Felséged magasztos szándékaitn sobasem állott.

De azon vigasztaló reményt tápláljuk, hogy az eltévedettek a hagyományos loyaltás érzelmeinek uralma alatt csakhamar magokba szállanak s hozzá fognak járulni a közös allami érdekek előmozdításához.

E beszéde ő Felsége a király következőleg válaszolt:

Megelégedéssel fogadom köszönötök nyilvánítását és hűségükről való biztosításukat.

Az új viszonyok, melyek az önök által lakott egykori végvidéket alkottattak, az én jóváhagyásommal ama szándékbal keletkeztek, hogy ezen terület lakossága is a birodalom minden lakosának egyenlő jogjaiban részesülve, szabadon fejlődhessek a saját, valamint az önök által is emittelt ellenséges tiltásokkal, melyek a lakosság hékjét és a törvényesség iránti érzelmét félrevezetik. Csak egyetértő és közhasznú működéssel, az én szándékainak is megfelelő kormányrendszabályok erőteljes előmozdításával és támogatásával alaphatják meg önnök állandóan — üdvösen közevitve az átmenetet az új viszonyokba — a lakosság jólétét és mindenkor örvendeni fogok, ha önök és polgártarsaik, kiket önök képviselnek, kintartók maradnak hű ragaszkodásukban, a törvények tiszteletében és ily módon magukat az összeség nézve hasznosaknak és általa jóakaratomra továbbra is méltóknak fogják mutatni. —

A küldöttség mélyen meghatva a királyi szavaktól, hagyta el a várpától s előbb Szlávny miniszterelnökhöz, innen pedig Szapary Gyula belügyminiszterhez ment tisztelegni.

A d és r

Jánok...
Samu...
dor...
Athana...
zül is...
közöns...
retes...
Er...
érdekes...
czélt...
mintegy...
volt örö...
tizhété...
lemi te...
vidéké...
óhajt...
választ...
körét fe...
A...
hitelesi...
jelenté...
Két...
óta e te...
végett...
és sajna...
életünk...
szólani...
gával...
Orv...
telt ide...
deneség...
regis...
gyújteni...
a tems...
iroda-iz...
regi me...
Beregs...
alján...
agya...
patkó...
rab mar...
a másik...
tette...
T...
éremgy...
társulat...
rab külf...
Szabó...
Sopronb...
réz...
Borg...
Sz...
köt...
lékeiről...
görög...
cius...
gymn...
met...
réz...
tam...
S...
még...
tés...
gróf...
alapító...
Már...
és a va...
szakbiz...
zése...
Szent...
végén...
tęsége...
felolvas...
véve, és...
egész...
Sajna...
hogy...
sulati...
lását...
A...
a társul...
tája, az...
klár...
az úgy...
eljárni...
leköz...
azon...
amenny...
ország...
ben...
fogolja...
Köny...
vére...
tona;...
de...
életem...
király...
szönte...
azon...
lyet...
isten...
nöt...
kinek...
szegény...
kelt...
Min...
gott...
vált...
vend...
Egy...
s...
terveket...
Egy...
lánk...
a...
városba...
verik...
elnyomás...
„Holl...
— j...
rát...
mest...
E...
kereszt...
pontban...
Mentem...
te

